

بسمه تعالی

خلاصه گزارش هفدهمین جلسه شورای آینده‌نگاری و نظریه‌پردازی سلامت فرنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران

پنج‌شنبه ۱۳۹۱/۴/۲۹

الف) مقدمه:

آمایش سرزمین زیربنای سازماندهی توسعه منطقه‌ای است و ابزار اصلی برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیریهای منطقه‌ای و ملی می‌باشد. آمایش سرزمین مبنای طرح‌ها و برنامه‌های جامع توسعه بوده و پیوند دهنده برنامه‌ریزیهای اقتصادی، اجتماعی و فضایی یا مجموع آنان در قالب برنامه‌ریزی جامع و در مقیاس ملی و منطقه‌ای است. در این راستا وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، راهبرد گسترش جغرافیایی آموزش عالی سلامت در جمهوری اسلامی ایران، سند سیاست و راهنمای عملیاتی اجرای سند را در تیر ماه ۱۳۹۱ تدوین نمود. تا با تأیید و تصویب مراجع بالا دستی در کشور به اجرا در آید. هفدهمین جلسه شورای آینده‌نگاری و نظریه‌پردازی سلامت روز پنجشنبه ۱۳۹۱/۴/۲۹ گزارش و بحث درباره موضوع مذکور را در دستور کار خود قرار داد. در این نشست پس از طرح و گزارش موضوع توسط جناب آقای دکتر سید امیر محسن ضیایی دبیر محترم شورای آموزش پزشکی وزارت بهداشت با عنوان «سند راهبردی گسترش جغرافیایی آموزش عالی سلامت در جمهوری اسلامی ایران» اعضا و دعوت شدگان به بحث پرداختند.

ب) موضوع:

عنوان کلی "سند راهبردی گسترش جغرافیایی آموزش عالی سلامت در جمهوری اسلامی ایران"

ج) محورهای اصلی بحث:

۱. الگوی توسعه موسسات آموزش عالی و دانشگاههای علوم پزشکی در عرصه سرزمین
۲. بایدها و نبایدها برای تامین نیاز نیروی انسانی سلامت کشور و رسیدن به اهداف سند چشم‌انداز و نقشه جامع علمی کشور
۳. منابع مورد نیاز برای رسیدن به شاخصهای مربوط
۴. چگونگی ارتقا کیفیت نیروی انسانی تربیت شده بر اساس نیاز کشور و استاندارد های جهانی

۵. مبانی مدل گسترش جغرافیایی آموزش عالی سلامت در عرصه سرزمین و هدفمندی آموزش عالی بر اساس آن
۶. تمرکز و عدم تمرکز در آموزش عالی و سطح بندی خدمات آموزشی در مدل بومی توسعه جغرافیایی نظام آموزش عالی سلامت
۷. رسالت، اهداف، وظایف و کارکردهای سطوح پنجگانه در حیطه‌های آموزش، پژوهش، مدیریت دانش، خدمت و توسعه جامعه
۸. نحوه تعیین استقرار دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور در ۱۰ کلان منطقه و ماموریت مناطق دهگانه
۹. تبیین شبکه کارکردی مراکز آموزش عالی سلامت در کشور

د) چالش‌های اصلی:

۱. سمت‌گیری در جهت استقرار عدم تمرکز در سایر بخشها و پذیرش قطبها به عنوان مبنای عدم تمرکز در کشور روشن نیست.
۲. ارتباط سند با سند آمایش آموزش عالی تعریف نشده است.
۳. سند با توجه و ارتباط کامل با اسناد بالادستی و بحث‌های اساسی آمایش سرزمین مثل امنیت، وحدت ملی، بحث‌های اقتصادی و کم کردن تفاوت‌های منطقه ای تدوین نشده است.
۴. سند به بحث‌های اصلی که نیازمند مداخله هستند، نمی‌پردازد.
۵. آمایش بر اساس قطبها و مبتنی بر وضعیت موجود و محوریت دانشگاه‌های فعلی کشور طراحی شده است نه براساس نیازهای سلامتی مثل بار بیماریها
۶. سند به کاستیهای موجود در آموزش در عرصه مثل پزشک جامعه نگر، آموزش بهداشت و مهارت‌های ارتباطی نمی‌پردازد.
۷. نقش و سهم پراهمیت بخش خصوصی در سند تعریف نشده است.
۸. طرح به اندازه کافی به بحث بازار آموزش عالی نمی‌پردازد.
۹. هدف سند به درستی تعریف نشده است، آیا هدف رسیدن به سهم وزارت بهداشت از توسعه است یا تامین نیازهای سلامت مردم؟
۱۰. سند از تهدید محافظه کاری رنج می‌برد یعنی انفعالی است.
۱۱. رابطه سند با نظام شبکه ارائه خدمات بهداشتی درمانی به خوبی تعریف و تشریح نشده است.
۱۲. ارتباط بین ۱۰ کلان منطقه با یکدیگر و دانشگاه‌های مستقر در هر منطقه به وضوح تعریف نشده است.

۱۳. احتمال خطر بی عدالتی و تضعیف و تخریب دانشگاه‌های کوچک بدلیل فشارهای دانشگاه‌های بزرگتر وجود دارد.

۱۴. سند فاقد پیوست فرهنگی، مالی، بودجه و اقتصادی است.

پیشنهادات کلی:

۱. آمایش بر اساس نیازهای سلامتی مثل بار بیماریها، آداب و رسوم، رفتارها و ارتباطات قدیمی بین مناطق انجام شود.
۲. بدلیل همبستگی بین سلامت کشور با کشورهای همجوار، سند به استفاده از ظرفیتهای و توانمندی آنها توجه کامل نماید.
۳. هدف، ضرورت و اهمیت و پیامد تحولی از قطب بندی در سند بخوبی انعکاس یابد.
۴. در سند تعامل و هماهنگی در معاونتها و بخشهای وزارت بهداشت و انجام امور در قالب قطب بندی یکسان در کشور و راهبرد اجرایی آن منعکس گردد.
۵. ارتباط سند با سند آمایش آموزش عالی به روشنی تعریف شود.
۶. اقدام در جهت تدوین پیوست فرهنگی، مالی، بودجه و اقتصادی سند.
۷. آشنا کردن گروههای دانشگاهی، اساتید و بدنه کارشناسی و کارمندی وزارت بهداشت و دانشگاههای علوم پزشکی با ادبیات سند ضروری است.
۸. رابطه سند با نظام شبکه بطور کاملا روشن تعریف و تشریح شود.
۹. جایگاه بخش خصوصی مثل دانشگاه آزاد اسلامی، بخش خیریه و نهادهای دیگر تعیین و چگونگی ارتباط مقابل تعریف شود.
۱۰. ارتباط بین کلان مناطق با یکدیگر و دانشگاههای مستقر در هر منطقه با هم به روشنی تعریف شود.
۱۱. در بازنگری سند تقسیم بندی در جهت و با تاکید بر تقویت دانشگاههای کوچک انجام گیرد.
۱۲. تهیه یک پیوست دقیق برای پیامدهای تقسیم بندی براساس قطب بندی انجام شده.
۱۳. با تکمیل سند، تصویب در سطوح بالادستی و ابلاغ برای اجرای آن پیگیری شود.
۱۴. اجرای مناسب سند مستلزم تفویض اختیار مناسب به مناطق و ایجاد دبیرخانه بسیار قوی در وزارت بهداشت است.
۱۵. تجارت آموزش به قوت و دقت در سند گنجانده شود.